

Investeringar i kärnkraft, statens roll?

Runar Brännlund

Umeå universitet

Utredningens utgångspunkt

- Utgångspunkten är (eller tycks vara) att bygga ny kärnkraft är samhällsekonomiskt lönsamt.
- Frågan reduceras därmed till hur målet ska nås till så liten kostnad som möjligt.
- I en perfekt marknadsekonomi är det en icke-fråga.
- Verkligheten avviker från den perfekta marknadsekonomien?

Motiv för staten att gripa in, enligt utredningen

- Man pekar på ett antal marknadsmisslyckanden som missgynnar investeringar i kärnkraft :
 - Systemtjänster.
 - Konstruktionsrisk och stor osäkerhet om framtida intäkter (marknadsrisk).
- Systemnyttor/kostnader kan åtgärdas med mer precisa åtgärder
- Konstruktions- och marknadsrisk. Riskpremien speglar risken.
- Riskerna knappast unika för kärnkraftsinvesteringar. Stöd riktade specifikt mot kärnkraft innebär en snedvridning.

Motiv för staten att gripa in?

- Vind och sol) har erhållit och erhåller olika former av stöd. Bidragit till ett elsystem som man nu vill bort ifrån.
- Stöd som gör att ny kärnkraft blir privatekonomiskt lönsamt binder fast kapital för en lång tid
 - Anpassnings- eller handlingsflexibilitet beskärs kraftigt:
 - Konsekvenser om den gröna omställningen av industrin inte blir av som tänkt?
 - Om lagring av el blir billigare och effektivare (batterier, vätgas ex.vis)?
 - Pågår en ganska intensiv utveckling av SMR. Om dessa visar sig vara lönsamma om, säg, 10 år?

Motiv för staten att gripa in?

- De samhällsekonomiska motiven för *statligt stöd* till ny kärnkraft är relativt svaga
- Risk för politikmisslyckande
- Finns andra motiv för statliga ingripanden för alla kraftslag pga negativa externa effekter.

Finansieringsmodellen

- Både livrem och hängslen används, dvs ska garantera att ny kärnkraft byggs.
- I grunden bra och incitamentsriktig modell, **givet att ny kärnkraft ska byggas, och att detta inte kan ske på marknadsvillkor.**
- Men, vad blir kostnaden för samhället?
- Går inte att säga att stöd till ny kärnkraft är samhällsekonomiskt motiverat.



Staten har en tydlig roll

- Besluta om övergripande ramverk och riktlinjer för energipolitiken
- Se till att alla kraftslag bär alla sina kostnader,
- Staten inte lämpad att bestämma på vilket sätt el ska produceras
- Staten har inget uppenbart informationsövertag